

Nr 21.

Av herr **Bäckström**, om anslag till fortbildningskurser för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor.

På av Kungl. Maj:t därom gjorda framställningar har riksdagen under en följd av år beviljat anslag dels till anordnande, dels till understödjande av fortbildningskurser i olika ämnen för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor. Så beviljades även av 1921 års riksdag för år 1922 följande reservationsanslag: till fortbildningskurser i allmänhet 75,000 kronor, till särskilda fortbildningskurser i gymnastik 41,600 kronor, till särskilda fortbildningskurser i skolträdgårdsskötsel 19,300 kronor och till särskilda kurser i simning och livräddning 4,680 kronor.

Skolöverstyrelsen har hos Kungl. Maj:t gjort framställning om anslag till liknande fortbildningskurser för år 1923.

Kungl. Maj:t har, ehuru under medgivande av att ifrågavarande kurser »visserligen för sitt ändamål äro fördelaktiga», icke ansett sig böra hos riksdagen äska anslag för förra hälften av år 1923, enär de statsfinansiella förhållandena nödvändiggöra den alla största sparsamhet med statens medel.

Även om man medgiver, att det ekonomiska läget kräver sparsamhet, och villigheten att därutinnan stödja Kungl. Maj:t är allmän, måste det dock sättas i fråga, huruvida en indragning av samtliga anslagen det här gäller icke snarast kan betecknas såsom en sparsamhet, som leder till misshushållning.

Stat och kommuner ha i våra dagar dryga kostnader för folkundervisningsväsendet. Det bör då också ligga i det allmännas intresse, att lärarekrafterna vid landets folk- och småskolor äro i möjligaste bästa mån rustade för att fullgöra sitt ansvarsfulla värv, och att sålunda skolorna i fråga giva tänkbarast bästa utbyte för de kostnader, som genom dem åvila stat och kommuner. De kurser det här gäller avse att tjäna ett sådant ändamål. Och för att göra statens anslag för dessa i största

utsträckning vinstbringande för folkundervisningen, ikläda sig icke blott de enskilda kursdeltagarna utan även landsting, skoldistrikt och lärarsammanslutningar avsevärda utgifter, vilka mera eller mindre direkt tjäna ett stort statsintresse.

Skulle ett avbrott uti anordnandet av ifrågavarande kurser nu uppstå på sätt Kungl. Maj:t föreslår — att statsanslaget uteblir under förra hälften av året, då kurser planläggas och påbörjas, måste innebära avbrott — bleve följderna för folkundervisningen rätt så kännbara i flera avseenden. De anslag för ändamålet, som landsting och skoldistrikt en följd av år beviljat, skulle givetvis följdriktigt också indragas, och det kan med till visshet gränsande sannolikhet förutsägas, att det, när Kungl. Maj:t ser det vara ett statsintresse av vikt att igen upptaga nu för indragning föreslagna anslagen, skall i många fall bli rätt svårt om ej omöjligt att få för kurserna behövliga anslag från andra håll beviljade i samma utsträckning som hittills.

Att alldeles särskilda förhållanden kräva utomordentliga åtgärder, måste även vänner av vår folkskola erkänna och sålunda härvidlag än motvilligt vara med om en nedprutning av anslagen i fråga. Men då den nya undervisningsplanen just under detta och närmast kommande år skall komma till tillämpning och därmed en ganska omfattande omläggning av en del undervisningsämnen måste ske, vore ett avbrott särskilt i anordnandet av s. k. fortbildningskurser i allmänhet till stort men för våra folk- och småskolor. Det är nämligen i synnerhet vid dessa sistnämnda kurser, som de lärare, vilka ej under de senaste åren utexaminerats, skola inhämta den utbildning, som i många fall är så nödvändig för ett fruktbringande arbete i hembygdsundervisning, arbetsövningar m. fl. ämnen.

Skolöverstyrelsen har vitsordat, att kurserna i fråga varit väl planlagda och ägnade att verksamt bidra till en omdaning av folkskolans undervisning i sådan riktning att densamma mera än hittills tager lärjungarnas självverksamhet i anspråk och ställes i närmare anslutning till det verkliga arbetslivet.

Hur starkt behovet av sådan fortbildning, som kan vinnas vid sådana kurser, gör sig gällande bland lärarekåren, framgår bäst därav, att, trots de uppoffringar av penningar, tid och välbehörlig vila, som dessa kurser kräva, antalet anmälningar till dem under de sista åren varit så stort, att i många fall endast ungefär en tiondedel av sökandena kunnat mottagas.

Vill man medverka till ernående av bästa resultat av den antagna undervisningsplanen samt göra övriga offer för folkskolan i görligaste

mån fruktbringande, måste det särskilt i dessa år vara riksdagen angeläget, att åtminstone fortbildningskurser i allmänhet för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor, för vilka kurser statsanslag under de sista åren utgått med 75,000 kronor för år, också fortfarande möjliggöras genom anslag till enahanda belopp.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte till fortbildningskurser i allmänhet för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor anvisa på extra stat för år 1923 ett reservationsanslag av 75,000 kronor att utgå enligt Kungl. Maj:ts bestämmelser och på de villkor Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Stockholm den 17 januari 1922.

W. Bäckström.

